

ایران در «حسینیه حرم»

همزمان با ایام پایانی ماه صفر، حسینیه حرم در صحن قدس حرم مطهر رضوی میزبان اقوام مختلف ایرانی بود. به گزارش شهرآرانیوز، حسینیه حرم در دهه پایانی ماه صفر و ایام رحلت جانشوز پدر امت، حضرت محمد مصطفی(ص) وشهادت سبط اکبرش امام حسن مجتبی(ع) وشهادت پاره

ریحانه عامل نیک

پیش، از کتاب عیون اخبارالرضا(ع) صحبت به میان آمد.برای درک بهتر این کتاب پای درس اخلاق و عقاید آیت الله العظمی سبحانی در مدرسه تابستانی دارالعلم نشنستیم وبا هم درباره این مفهوم که مجادله چیست و کدام نوع مجادله مقبول در باورهای دینی ماست، مستند به آیات و روایات، دانستیم.
امروز از ایشان شرح یکی از مجادلات معروف حضرت رضا(ع) با فردی را که به عالم غیب و ماوراء الطبیعه اعتقادی نداشت (زناده) می خوانیم. در این مناظره، امام رضا(ع)سه استدلال درخصوص وجود خدا مطرح می کنند، یکی در آغاز بحث و دو مورد دیگر در میان پرسش ها و پاسخ هایی که میان اوو شخص منکر وجودخدا مطرح می شود. آیت الله العظمی سبحانی باشرح این مناظره در مورد کیفیت پرسش و پاسخ های این گفت وگو ما را به حقایق آموزنده ای می رسانند. در ادامه، خلاصه جلسه دوم آمده است.

■ **نگاه مادی به پروردگار**

بحث ما درباره مناظرات ثامن الحجج(ع) است. نخستین مناظره ای که به آن می پردازیم مناظره حضرت با یکی از «زناده» است که امروز به آن ها مادی گراها می گویم؛ یعنی کسانی که ماورای طبیعت را منکر می شوند. ابتدا این نکته را عرض کنم که در تاریخ بشریت عده کمی بودند که منکر ماوراءالطبیعه باشند. اغلب مردم ماوراء الطبیعه را پذیرفته و مشکل آن ها بت پرستی و نظایر آن بود. البته عده کمی از مادی گراها در عصر امام صادق(ع) نیز می زیسته اند. توجه به ماوراءالطبیعه همواره امر فطری بشر بوده است و امر فطری نمی تواند در یک زمانی باشد و در زمان دیگری نباشد. مطلب دوم اینکه اصولاً کسانی که مادی گرا هستند هر چقدر تظاهر به یقین کنند اغلب شکاک هستند. مبدأ و اساس اشتباه مادی گراها در این است که هستی را مساوی با ماده می دانند و هر آنچه ماده نداشته باشد را قبول نمی کنند و بر این اساس است که وجود خداوند متعال را نیز رد می کنند.

اصل اشتباه زندیق در این مجادله این است که هستی را مساوی با ماده و انرژی می داند. پنج سؤال آن مرد زندیق از امام رضا(ع) نیز بر همین اساس است. او از اول فکر خود را محدود کرده است. در قرآن آمده است مردم خیال می کردند خدای موسی(ع) در آسمان هاست و به دنبال پیدا کردن او در آسمان بودند، زیرا معتقد بودند خداوند موسی(ع) حتماً باید در نقطه ای از آسمان باشد که این جهالت بود. به تازگی نیز مشابه این جهالت ها مشا هده می شود. به یاد دارم شخصی به نام گاگارین که برای نخستین بار به فضا رفته بود وقتی به زمین بازگشت، رئیس جمهور آن زمان به وی گفت آیا در آسمان خدا را دیدی؟ گاگارین به وی گفت خیر. این افراد اعتقاد دارند خدا باید یک موجود مادی باشد و چون او

میراث

محمد ولیان پور | مرزهای علم و دانش با مرزهای جغرافیایی بیگانه است و بسیاری از دانشوران و علمای مختلف، ازجمله علمای حوزه‌های علمیه، فراتر از مرزها به فعالیت علمی مشغول اند. مرحوم آیت‌الله محمدعلی غزنوی ازجمله علمای چندملیتی حوزه علمیه است که فعالیت علمی ونداشتنداری را در ایران، عراق و افغانستان پیگیری کرده ونقش پررنگی در اتقان علوم مقدماتی حوزه علمیه داشته است. به بهانه سالروز درگذشت او در پنجم شهریور۱۳۶۵ نگاهی داریم به زندگی پرفراز و نشیب مدرس افغانی.

■ **در پناه مشهدالرضا(ع)**

محمدعلی فرزند شیخ مرادعلی بود؛ شیخ قریه خربید، ولسوالی جاغوری از توابع ولایت غزنی افغانستان. در سال ۱۲۸۴ خورشیدی به دنیا آمدن محمدعلی مقارن بود با افزایش فشار حاکمان افغانستان بر منطقه آن ها. شیعیان و هزاره ها سال ها بود با ظلم و نسل کشی دست و پنجه نرم می کردند، حالا چاره ای جز گریز نمانده بود. شیخ مرادعلی غزنوی، محمدعلی شیرخواره را برداشت و به سمت روسیه گریخت تا در امان بماند. اما این تازه آغاز ماجرا بود و روسیه تزاری مأمّن خوبی برایشان نشد، رسیدن آن ها به روسیه، بمباران بود با انقلاب بلشویک ها به رهبری لنین و به حکومت رسیدن کمونیست ها که کمر به نابودی دین و دیانت بسته بودند.

در کاشاک دین ستیزی کمونیست ها چاره ای جز هجرت نبود و راهی جز ایران نمانده بود. این بود که از راه سرخس خود را به پناه ی پنهان در مشهد رساندند.

محمدعلی خردسال در پناه امام رضا(ع) قدری آرام گرفت. در مکتبخانه های شهر، قرآن آموخت و در نوجوانی قدم در راه پدر گذاشت و تحصیل علوم مقدماتی حوزه علمیه را آغاز کرد. شرح نظام را نزد ادیب اول و سایر متون درسی ادبی را از عالم معروف، شیخ محمد تقی هروی مشهور به ادیب نیشابوری آموخت.

تن آن حضرت، امام رضا(ع) صحنه عزاداری و عرض ارادت مردم ولایتمدار شهرهای مختلف ایران بود. در این شب ها جمعی از عزاداران خطه چهارمحال وبختیاری با حضور در حسینیه حرم مطهر رضوی واقع در صحن قدس در سوگ رحلت نبی مکرم اسلام(ص)، شهادت امام حسن مجتبی(ع) و امام رضا(ع)، آیین عزاداری سنتی به پا کردند. همچنین همزمان با سالروز

پای درس آیت الله العظمی جعفر سبحانی در مدرسه دارالعلم (۲) اثبات عالم غیب به شیوه امام رضا علیه السلام

را نمی بینیم، بنابراین وجود ندارد. روزی یک پزشک جراح از تهران به مرحوم آیت الله طباطبایی نامه می نویسد که من در زمان جراحی زیر چاقوی خویش، روح را نمی بینم، پس روح وجود ندارد. این افراد ندیدن را به معنای عدم می دانند و از دوران فرعون گرفته تا زمان حاضر چنین اعتقادی وجود دارد، در حالی که ما معتقدیم واجب الوجود (خداوند) مجرد است یا غیرمادی است.

■ **خدایی که فوق العین است**

در کتاب عیون اخبارالرضا(ع) آمده روزی حضرت نشسته و یاران ایشان در کنار وی بودند. یک مرد هندی وارد شد که حضرت او را می شناختند. پیش از آنکه آن مرد سخن خود را آغاز کند، حضرت به وی فرمودند ما با شما دو مسئله داریم؛ حساب و کتاب و آدم خوب و آدم بد و جزا و پاداش که شما منکر آن هستید. اگر این واقعیت نداشته باشد ما با شما مساوی هستیم اما اگر این واقعیت داشته باشد، کار شما چه می شود؟ ما از پل عبور می کنیم و شما بازمی مانید. این سخن قطعاً در فکر طرف اثر می گذارد. هنوز طرف مسئله را مطرح نکرده حضرت شتافت و عنوان کرد اگر حق با شماست، حق ما یکسان است اما در غیر این صورت شما چه کار می توانید انجام دهید؟ شما مسلماً مذهب هستید و ما معظم. تمام سوالات پنج گانه این مادی گرا اینکه خدا امری مادی است را مسلم می داند. نخستین سؤال وی این است این خدایی که

رحلت پیامبر اعظم(ص) و شهادت امام حسن مجتبی(ع)، هیئت های عزاداری شهرستان میناب از استان هرمزگان با حضور در حسینیه صحن قدس حرم مطهر رضوی، صحنه ای از سوگواری عاشقانه وهمدلی مذهبی را رقم زدند. هر یک از هیئت های عزاداری شهرستان میناب از استان هرمزگان، با جمعیتی هزار نفره و همراه با علم و کُتَل، راهی حسینیه حرم مطهر امام

وجود ندارد. حضرت در جواب می فرمایند وای بر تو، اگر ما با حواس خویش خدا را درک نکردیم بدین معناست که خدا وجود ندارد؟ اما حواس ما قادر به درک آن نیست. خدا هست اما ما با حواس درک نمی کنیم، خودمان و حواسمان را باید تخته کنیم، نه وجود خدا را اما مشکل داریم و کم هستیم در درک وجود خداوند.

سؤال سوم آن فرد این بود خدای شما از چه زمانی به وجود آمده است؟ حضرت در جواب می فرماید شما می گوید کی به وجود آمده، اما کی نبوده که بعدا به وجود آمده باشد. ما زمانی که در حال تدریس بودیم، برای روشن شدن این مسئله می گفتیم واجب الوجود غیر ممکن الوجود است، ممکن الوجود نه عدم از آن می جوشد و نه وجود. ممتنع الوجود، عدم از آن می جوشد و واجب الوجود از درونش وجود می جوشد. تا اینجا این آدم قانع شده است.

■ **برهان نظم، برهانی علمی**

این نظام با این عظمت در وجود من که هر ذره آن حساب شده است، نشان از این دارد که خداوند ناظر است. در اینجا مطلبی مطرح می کنم که شما بدان جواب دهید. اروپاییان در قرن نوزدهم به سوی مادی گری گرایش پیدا کردند. در کتاب های آن ها آمده برهان نظمی که شما از آن یاد می کنید، برهان تجربی است. در این دنیا تجربه کرده ایم هر نظمی ناظم می خواهد، کشتی ناظمی می خواهد، بنابراین دنیای من ناظم می خواهد. از کجا معلوم در عالم دیگر چنین نظامی پیدا شود اما ناظمی نداشته باشد. تجربه شما تنها در همین عالم بوده است و ممکن است در عالم دیگر نظمی باشد اما ناظم نداشته باشد؛ بنابراین این فرد اشتباه کرده و خیال می کند برهان نظم برهان تجربی است. در صورتی که برهان نظم، برهان تجربی نیست و تجربه ما مربوط به این عالم نیست و در عالم دیگر تجربه ای نداریم. برهان نظم ما برهان علمی و قطعی است. افرادی که معتقدند برهان نظم برهان تجربی است می گویند مقصود از تجربه، همین عالم است، ممکن است در عالم دیگر نظم بدون ناظم نیز یافت شود اما برهان نظم ما استدلال علمی دارد. آخرین سؤال آن فرد این است که شما معتقدید خدا سمیع، بصیر، لطیف و حکیم است، پس هوش خدا کجاست؟ شما می گوید خدا سمیع است پس گوش می خواهد، می گوید خدا بصیر است پس چشم می خواهد. حضرت در جواب می فرمایند این ها از صفات ذاتی نیست بلکه از صفات فعل است. در صفات ذات که البته قائم با ذات است، در صفات خیر قائم با ذات است، در صفات قدرت قائم با ذات است؛ حتی اینکه می گویند سمیع البصیر به معنای آن نیست که زبان و چشمی مانند من دارد بلکه به این معناست که تمام مفسرات، مصنوعات و مکنونات در مقابلش حاضر است و حضور دارند؛ این نیست که زبان و چشم و گوش باشد بلکه وجود حضور او با ذائقه و یا با سمیع و بصیر و حکیم و لطیف است.

■ **کم هستیم در درک وجود خداوند**
سؤال دوم این بود شما معتقدید خداوند با حواس خمسة (پنج گانه) درک نمی شود، معنای آن چیست؟ البته گفتیم آن فرد مادی گرا این را نیز مسلم گرفته که خداوند اگر وجود داشته باشد باید موجودی باشد که با دست یا هوش یا ذائقه و یا با شامه درک شود؛ پس چیزی که جزو حواس خمسة نیست

بهبانه سالروز درگذشت مدرس افغانی

مجتهدی که مقدمات را زنده کرد

متوسط و عالی را به سرعت سپری کرد.

حالا شیخ محمدعلی غزنوی در درس خارج فقه و اصول علمی بزرگی نظیر سید ابوالحسن اصفهانی، سید محسن حکیم، میرزا حسین نائینی، محمدحسین کاشف الغطاء آقا ضیاء عراقی و ... شرکت می کرد و از بسیاری از آن ها اجتهادنامه ها و اجازنامه هایی را دریافت کرد.

■ **بازگشت به افغانستان**

مجتهد سی و پنج ساله آمده ثمر دادن شده بود و به دستور مرجع وقت، آقا سید ابوالحسن اصفهانی(ره) مأموریت یافت به وطن آبا و اجدادی اش برگردد. در جاغوری به تدریس علوم اسلامی و تربیت طلاب علوم دینی و ارشاد مردم پرداخت و در کارهای اجتماعی و حل تخصصات مردم رفع مسائل حقوقی و مرافعات آنان شرکت فعال داشت. اما این حضور بیش از پنج سال دوام نداشت و به دلیل مشکلات اقتصادی و سیاسی دوباره به حوزه علمیه نجف برگشت تا به تدریس علوم جزوئی ادامه دهد و مدتی بعد به عنوان وکیل تام الاختیار سید ابوالحسن اصفهانی(ره) عازم افغانستان شود.

تلاطم های سیاسی در افغانستان مجال زیادی برای فعالیت علمی باقی نمی گذاشت و در سال ۱۳۲۶ شمسی باز هم ناچار به بازگشت به نجف شد تا ۲۵ سال در این شهر اقامت گیرند و در حوزه علمیه اش به تدریس مشغول شود و به «مدرس افغانی» اشتهار یابد. شهرتی که حاضر نشد آن را با شناسنامه دیگری عوض کند و تا آخر عمر با همین تخلص زندگی کرد.

مدرس افغانی در جریان مبارزات آیت الله حکیم با رژیم بعثی مدتی را در عراق زندانی و در نهایت سال ۱۳۵۴ شمسی عازم ایران شد. پس از زیارت امام رضا(ع) حوزه علمیه قم را برای تدریس انتخاب کرد و حلقه های درسش را در حرم حضرت معصومه(س) تشکیل داد.

■ **مدرس مجتهد**

مدرس افغانی از مجتهدان بنام و مراجع تقلید معروف حوزه علمیه نجف اجازه نامه اجتهاد داشت که نکات موجود در این اجازه نامه جایگاهی را در علوم اسلامی نشان می دهد. آیت الله خراسانی در اجازه نامه ای که به تأیید آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی رسیده، نوشته است: جناب عالم

رضا(ع) شدند تا در ایام رحلت جانشوز پیامبر اعظم(ص)، شهادت امام حسن مجتبی(ع) و شهادت امام غریبان حضرت علی بن موسی الرضا(ع) در صحن قدس گردد هم بیایند و در سوگ آل طاهرا، بگریند. گفتنی است همزمان با سالروز شهادت مظلومانه امام رضا(ع) نیز هیئت های مذهبی استان همدان با حضور در حسینیه حرم به عزاداری و سوگواری پرداختند.

رواق هنر

موشن و پوستر «ایران امام رضا(ع)؛ پیوند هنر، فناوری و هویت ایرانی - اسلامی

مؤسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی به مناسبت ایام شهادت امام رضا(ع) موشن و پوستر خلاقانه و نوین «ایران امام رضا(ع)» را با الهام از عناصر هویت ایرانی - اسلامی تولید کرد. به گزارش آستان نیوز، در طراحی این موشن و پوستر، نقشه ایران به عناصر معماری و تزئینی بارگاه نورانی امام رضا(ع) تلفیق شده است. این ترکیب، تأکیدی بر پیوند معنوی مردم ایران با مفهوم زیارت و حرم مطهر رضوی است. برای آشنایی با جزئیات این موشن و پوستر امام رضایی، با طراحان این آثار هنری که هر دوا از کارشناسان هنری مؤسسه آفرینش های رضوی هستند به گفت وگو نشستیم.

■ **عظمت ایران و فرهنگ رضوی در موشن «ایران امام رضا(ع)»**

مهدی عظیمیا، متخصص و مدرس موشن گرافیک و طراح موشن «ایران امام رضا(ع)» با اشاره به اینکه موشن گرافیک «ایران امام رضا(ع)» با آهنگ سازی مهدی اسکندری و مبین قهرمانی، آماده و در فضای مجازی و رسانه های صوتی و تصویری منتشر شد، گفت: در این اثر، حرکت موزون امواج آب های خلیج فارس و دریای مازندران با ضرب آهنگ موسیقی، در نهایت به شکل گیری نقشه ایران منجر می شود.

عظیمیا افزود: موسیقی این کار، به تدریج آغاز شده و ضرب آهنگ آن به صورت تک تک نمایان می شود. همزمان با آن، موج دریا و انعکاس ستارهوار در نور روی آب، همراه با ضرب آهنگ موسیقی به حرکت درمی آیند و صحنه ای خلق می کنند که یادآور عظمت ایران و فرهنگ رضوی است.

■ **استفاده از تکنیک های پیشرفته صوتی و تصویری**

وی با بیان اینکه موشن خلاقانه «ایران امام رضا(ع)» با استفاده از تکنیک های پیشرفته صوتی و تصویری و با بهره گیری از نرم افزارهای فتوشاپ، پریمیر و افترافکت تولید شده است، تصریح کرد: در این موشن، ستاره ها همزمان با افکت های موسیقی حرکت می کنند و موجی از ستاره ها ایجاد می شود. در ادامه، مشخص می شود این حرکت ها، نمایشی از امواج خلیج فارس و دریای مازندران هستند که همگام با موسیقی رشد کرده و در نهایت، به نمای کامل نقشه ایران ختم می شوند.

عظیمیا درباره بخش صوتی اثر توضیح داد: گویندگی این اثر را مرحوم بهرام زند، دوبلور برجسته کشورمان بر عهده داشته که این خوانش را در دهه ۸۰ برای یک مستند اجرا کرده بود که با استفاده از هوش مصنوعی، صوت را تفکیک و در این کار استفاده کردم. وی خاطرنشان کرد: صوت اثر به صورت استریو طراحی شده تا تجربه شنیداری غنی تری ارائه دهد. افکت هایی مانند موج دریا و صدای مرغ های دریایی نیز به دقت در آن گنجانده شده اند.

عظیمیا در پایان تأکید کرد: این موشن، تلفیقی از هنر، فناوری، میهن پرستی و ارادت به امام رضا(ع) است که با دقتی بالا اجرا شده و برای هر دو قشر سنتی و مدرن، جذابیت دارد.

■ **پوستر «ایران امام رضا(ع)؛ پیوند گرافیک معاصر و فرهنگ رضوی**

مرجان جلالی، طراح پوستر ایران امام رضا(ع) نیز گفت: این پوستر به مناسبت ایام شهادت امام هشتم(ع)، با شعار «ایران امام رضا(ع)؛ متحد، مقتدر، پیروز» به سفارش مؤسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی طراحی و تولید شده است. وی با تأکید بر اینکه در طراحی این اثر تلاش شده پیوندی میان گرافیک معاصر و هویت فرهنگی، مذهبی مردم ایران برقرار شود، افزود: در این پوستر، نقشه ایران به عنوان بستر اصلی در نظر گرفته شده و با عناصر معماری و تزئینی برگرفته از حرم مطهر امام رضا(ع) تلفیق شده است.

این ترکیب، تأکیدی بر ارتباط قلبی و پیوند معنوی مردم ایران با مفهوم زیارت و حرم مطهر رضوی است.

جلالی اظهار کرد: با توجه به انتشار پوستر در ایام سوگواری شهادت امام رضا(ع)، انتخاب ترکیب رنگ های منسکی و طلایی با هدف افزایش بار معنوی و تأثیرگذاری و ماندگاری بیشتر در ذهن مخاطب صورت گرفته و به منظور حفظ هویت اصیل ایرانی - اسلامی، از خط نستعلیق و جزئیات تزئینی همچون سروهای ایرانی، پرندگان و نقوش مقرنس استفاده شده است. وی توضیح داد: هدف من این بوده با استفاده از این عناصر، تصویری بهشتی در ذهن مخاطب تداعی شود.

جلالی با بیان اینکه، این پوستر ششمین اثر مناسبتی با موضوع حضرت رضا(ع) است که توفیق خلق آن را داشتم، ابراز امیدواری کرد این اثر، مورد پسند مخاطبان، زائران و دوستداران حضرت رضا(ع) قرار گرفته باشد.

طراح پوستر «ایران امام رضا(ع)» یادآور شد: همچنین پوستر دیگری با شعار ایران امام رضا(ع) در ایام میلاد با سعادت حضرت رضا(ع) طراحی شده بود که در طراحی پوستر جدید به مناسبت شهادت حضرت رضا(ع) تلاش شد ضمن ایجاد تغییرات جدی ظاهری، پیوند محتوایی میان این دو اثر حفظ شود.